

Tíðargrein

Strámannabúðin Føroyar

Hóast fá hava varnast tað, so er tað ein sannroynd, at leygardagin í hesi vikuni eru tveir mánaðir – 61 sólarringar – runnir undan okkum síðani stjórnarskifti var í landinum. Søguliga dagin, hin 14. september, skrivaðu frontmenn samgongunnar, Aksel, Høgni og Poul, undir sáttarskjal flokkanna ímillum. Tað er sum flestu frístílar av hesum slagnum, tá nakað er fráliðið, er tað ikki ein skel sum minnist ein einasta stav í niðurfeldu orðunum. Umframt mentanarpolitikkinn, sum sjaldan vignast undir javnaðarumsjón, hevði mitt tilkomna tjóðveldishjarta serligan áhuga fyri stjórnarskipanar- og fiskivinnupolitikkinum

Teir triggir staðfesta í skjalinum, at ein nýggj stjórnarskipan skal staðfesta, at Føroya fólk hevur valdið í Føroyum. Fólkið sleppur enntá á fólkaatkvøðu at taka avgerð um hetta sama, sum fólkið annars tók avgerð um longu 14. september í 1946. Ei dani í, at eitt treytaleyst loysingarhjarta fór at duka harðari og títtari enn undir ekstremu høggra/sam-bands-stjórnini, ið sat undan hesum nýkomnu aktørinum á evsta politiska palli landsins. Í fiskivinnupolitikkinum ætlaðu teir sambært sama skjali at fara frá feudalu skipanini, sum hin útskeldaði og nógv hartaði Vestergaard hevur tvíhildið um, til eina neoliberal skipan, helst smittaðir av skandinaviskum sosialdemokratism, sum leingi hava lagt seg eftir at liggja væl til høggru fyri ytstu høggraflokkar, serliga í figgjar- og búskaparpolitikkinum. Keynes er ikki til fyri teimum, hóast farvegurin nú aftur er farin at síggjast eftir hann, eitt nú í Canada undir nýggju Trudeau-stjórnini, har XL-ørkini eru skift út við menniskjavirðir á sama hátt sum í Skotlandi, har SNP rættiliga hevur fingið vind í seglini eftir at flokkurin legði á sama bógvin.

Samanumtikið hevði man væntað eina tjóðskaparliga vinstra-stjórn, men hesin lítli superliberali høggraflokkurin, hjá konditionelt

sterka heilsølumanninum úr metropolinum, man hava verið óvanliga klófastur í samráðingini, so væl sum hann er reiðraður á flestu rókum, og fyri tað nógva hevur tað verið politiski aldursforsetin í hesum litla politiska klípinum, ið hevur úttalað seg um flestu mál, meðan oddvitarnir í hinum báðum flokkunum, løgmaður og varaløgmaður, fyri tað nógva hava krógvað seg fyri fólkinum. Onkur teirra hevur eisini verið so íðin at spæla krógva og blunda, at

í ringasta føri fer alt maskinariíð úr spónalagnum. Tí eru áneyðir á, at formenninir í teimum báðum stóru flokkunum, Javnaðar- og Tjóðveldisflokkinum koma fram í ljósan dag, og siga sínum teknum og øllum Føroya fólk hvagar teir ætla at fara við Føroyum. Tað hevur ongin minstu hómíng av í dag. Higartil hevur alt bara verið turbulensur, defensivur og ein politisk forðarenning, har alt liðið snávaði við fyrstu forðingina, og nú liggur alt hurpalið fram eftir romm-

úr hesum svávilroykinum fer eitt herlið av strámonnum at grógva, snildari og sterkari enn nakrantíð áður. Eg ætli mær ikki at siga Tjóðveldisflokkinum farvæl, langt frá tí, men eg óttist fyri, at niðurstøðan omanfyri lættliga kann fara at gerast veruleiki.

Hetta merkiliga og paradoksala og fleiri hundrað ára gamla sam-bandið, Ríkisfelagsskapurin, sum onkur rópar fyrbrigdið, ið vit hava ligið, livað og virkað undir, hevur onkursvegna fostað ein sjáldsaman

býnum, har sum teir gøllhalda skeytinum til føroyska matrikkulin – í Keypmannahavn. Fáar dagar seinri staðfestir danski uttanríkisráðharrin stórdonsku støðuna, á evsta røðarapalli dana – í Fólkingssalinum – at ongin ivi skal vera um, at Danmark, Grønland og Føroyar ikki bara eru eitt og sama land, men at hesi eisini eru ein og sama tjóð. Nakrar dagar seinri kemur so løgmaður sum ketta úr høvdatrogi, og ger teknum sínum greitt í Degi og Viku, at: »Málið er sjálvandi at vera innanfyri donsku Grundlógina og danska Ríkisfelagsskapin, tað er tað sum arbeiðið gongur út uppá, tað er ikki ætlanin at fara úr Ríkisfelagsskapinum, men hvat liggur innanfyri er altíð ein spurningur man kann diskutera.«

Maðurin umsitir stjórnarskipanarmál, harvið tosar hann fyri alt landsstýrið, og tí ber ikki til at staðfesta annað enn at hendan samgongan, har Tjóðveldisflokkurin er annar av stóru flokkunum, virkar fyri framhaldandi at vera undir donskum ræði. Republikanski formaðurin var ikki serliga sannfórandi, tá Brynhild Thomsen skrubbaði honum í Radaranum í Útvarpinum við útsagnum løgmanns. Har brast tann fyrsta illusiónin, sum annars fekk loysingarhjartað at duka títtari teir fyrstu dagarnar eftir skjalfestu sáttina um hetta sama. Hendan

»Tilfeingisbúðin hjá Tobba, Gávubúðin hjá Vestergaard, og Strámannabúðin hjá Høgna«

fjølmiðlarnir alment hava sent eftirlýsingar út fyri at vita, um onkur kanska skuldi havt verið so heppin at borið eygu við viðkomandi.

Larmandi tøgningin av Parnassinum forplantar seg sum frustratióinir í veljarafjældini, tað er hendan, hesi fólkin, sum í gerandisdegnum skulu verja sitandi valdið í túnum og á gøtum sløttum, kjøtrondin sum stútt og støðugt skal laða garð um Fúrstan, fyri at halda seg í einum machiavelliskum orðaljóði, nú fyrrverandi ministarinn Eilif Samuelsen hevur framt bragdið, at flyta hendan alkenda valdshugsaran yvir á føroyska tungu. Frættist onki úr erva linkar kjøtrondin so liðandi í kongunum, og

um og venar seg, meðan andstøðan væl mannað stendur klár við hvalváknum, skutlum og sóknaronglum á báti og við strond. Soleiðis kennist tað nú einaferð.

Í morgun sóust fyrstu symptomini. Ein kendur tjóðveldismaður og fiskimaður, slektaður og búgvandi í einari av teimum gomlu og máttmiklu tjóðveldisbastiónunum norðanfyri, skrivar á sosialum miðli soleiðis: »Nú var eg ikki tjóðveldismaður meira Farvæl.« Hansara væntan er, at fyrsta politiska eggdið, vorpið í Fiskimálaráðnum undir hesum nýggja regime, heilt víst fer at hava við sær avreiðing av føroyskum tilfeingi á útlendskar hendur, og upp

strámannakultur uppi við sær. Vit stórtírvast sum umboðsmenn fyri fremmant vald á øllum mótum. Stórtírvast sum viljaleysir papageykar fyri fremmant politiskt vald og fyri fremmandan kapital.

Sum nevnt frammanfyri stendur greitt skrivað í samgonguskjalinum, at »Ein nýggj stjórnarskipan skal staðfesta, at Føroya fólk hevur valdið í Føroyum.« Tað kom ikki óvart á, at danir prompte punkteraðu hesa ætlanina. Kennir man skipanina rætt, so hava teir umgangandi givið nýslokta lögmanni okkara, provinsguvernørinum Akseli V. Johannesen, tey greiðu boð, at ætlanir sum hendan als ikki verða toldar í